

Betlehem och Jerusalem den 18 december 2015.

Kära vänner!

Trots att jag har bott så många år i Bibelns land, har jag aldrig skrivit julbrevet från Betlehem. Men det ska nu ändras. Denna hälsning börjar jag nämligen skriva ute på Herdarnas äng, ett par kilometer utanför Betlehem. Det var här herdarna fick höra änglasången i natten, ord som sedan lästs och sjungits av kristna tiderna igenom: "Ära i höjden åt Gud och på jorden fred åt dem han har utvalt" (Lukas 2:14).

Det känns stort att få sitta här så nära dessa ord rent geografiskt, och samtidigt känns avståndet långt mellan dagens verklighet och ordens budskap om fred på jorden. Det gäller exempelvis ett Mellanöstern som blöder och brinner, och då inte minst de fruktansvärda förföljelserna av de kristna - som i Syrien och Irak närmast är att beteckna som folkmord - och det tilltagande hatet riktat mot herdarnas eget judiska folk runt om i världen idag. Minst lika mycket som den gången ropar världen fortfarande på fred och dess inre motsvarighet som vi på svenska brukade översätta med "frid". Människor hungrar och törstar efter fred och frid på världens otaliga krigsskådeplatser men också i den del av världen som kännetecknas av materialism, överflöd och egoism, där meningen med livet blivit att få ut mesta möjliga så länge det varar.

Nu hör jag klockorna ringa från den lilla kyrkan alldeles intill. Samtidigt ringer slutorden i Alfred Tennysons klassiska dikt Nyårsklockan från 1850 mig i hågen. Ledsamt nog läses dessa tänkvärda rader inte längre vid den svenska nyårsceremonin, trots att de är lika aktuella på nyårsafton i år som de skulle ha varit för tvåtusen år sedan:

*Ring ut, ring ut de tusen krigens år,
ring in den tusenåra fredens rike!
Ring in den tid, då andarna befrias
ur själviskhetens sammansnörda band.
Ring mörkrets skuggor bort ur alla land;
ring honom in, den bidande Messias!*

”Den bidande Messias” – ja, det är i Davids stad Betlehem som Messiastron har sina djupaste rötter. Precis som Kung David själv, förväntades hans framtida ättling komma från Betlehem - Davids son, till vilken så mycket hopp och längtan var knutna.

För en dryg vecka sedan avslutade jag ännu en kurs i Hong Kong. Det är långt mellan Hong Kong och Betlehem. Ändå kom mina studenter i Hong Kong att ge näring åt mina tankar där ute på Herdarnas äng med Betlehem inom synhåll. I samband med min förra kurs med ämnet ”Judisk tro och judiskt liv – ett fönster mot Bibelns värld” gav jag studenterna som en tillämpningsövning att i några punkter beskriva vad som utifrån kursinnehållet och deras egna teologiska studier utgjorde de mest grundläggande skillnaderna respektive likheterna mellan judendom och kristendom. På detta sätt skulle de få demonstrera hur mycket de tillgodogjort sig av kursen, och jag var också nyfiken på hur de skulle relatera kursinnehållet till sin egen tro och teologi.

Utrymmet tillåter mig endast att gå in på en punkt som nästan alla tog upp: Messiasfrågan. Det är mycket vanligt att kristna ser denna som den stora och avgörande skillnaden mellan judar och kristna. Ibland uttrycks det som att judisk Messiastro innebär tron på en jordisk befriare medan kristna tror på en andlig frälsare. Ännu vanligare är uppfattningen att kristna tror att Messias har kommit, medan judarna fortfarande väntar på honom. Dessa synsätt är visserligen inte direkt felaktiga, men de innebär utan tvekan en mycket missvisande förenkling.

Betlehem på kinesiska

Julruschen har även nått Hong Kong, men inte sällan framträder julbudskapet tydligare där än i Sverige, trots att antalet kristna är mindre än 10%.

Därför var det påfallande att de flesta av mina studenter listade Messiasfrågan under de grundläggande *likheterna* mellan judendom och kristendom. De betonade då den fortsatta väntan på Messias, de ofullbordade profetiorna och tron på Jesu återkomst "då allt det blir upprättat som Gud har förkunnat genom sina heliga profeter från tidens början" (Apg 3:21). Visst nämnde de Jesus som den som skiljer judar och kristna åt, men de betraktade ändå likheten i väntan som ännu viktigare. Därmed gav de en viktig påminnelse: Messiasfrågan rymmer förvisso en av de djupaste beröringspunkterna mellan judar och kristna.

Födelsplatsen i Betlehem.

Själva ordet Messias, "Den smorde", är hebreiskt, och Messiasförväntan utgör en av grundpelarna i judendomen. Dessutom är det ju inte riktigt sant när det så ofta sägs att kristna tror att Messias har kommit men att judarna fortfarande väntar på honom. Det räcker att påminna om en av texterna vi läste under vespern efter Lucifirandet på Svenska teologiska institutet i söndags kväll: "Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus, över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram" (Jesaja 9:2). I den gamla bibelöversättningen läste vi: "Det folk, som vandrar i mörkret, skall se ett stort ljus; ja, över dem som bo i dödsskuggans land skall ett ljus skina klart" (alltså futurum), medan många översättningar till andra språk låter orden syfta tillbaka på något som skett en gång: "Det folk som vandrade i mörkret såg ett stort ljus..."

Bild i franciskanernas kyrka på Herdarnas äng.

Vilken översättning av grundtexten är då rätt? Det finns inte något entydigt svar, eftersom tidsbegreppet är komplicerat i bibelhebreiskan. Där är inte sällan otydliga gränser mellan imperfekt, presens och futurum, vilket nog rymmer en djup visdom. Det som en gång skett, kan mycket väl komma att upprepas på ett liknande och samtidigt nytt sätt som ingen kunnat förutse. Och alldeles oavsett hur vi förstår Jesajaprofetian, kan vi väl vara överens om en sak: den är ännu inte färdig! Oändliga skaror vandrar fortfarande i mörkret medan andra sprider mörker, plåga och

Ännu en bild i franciskanernas kyrka på Herdarnas äng.

död omkring sig. Frågan är om inte det år som nu lider mot sitt slut är ett av de mörkaste på mycket lång tid.

Messiasförväntan, övertygelsen om att allt inte är fullbordat ännu, att Gud håller världen i sin hand och är trofast mot sina löften - den väntan och det hoppet besjalar både judar och kristna trots allt som skiljer dem åt. Förmodligen är det så att ju mera etablerad och bekväm kyrkan blir i den här världen, desto mindre betyder framtidshoppet. Men för kristna som lever som en mer eller mindre trängd eller förföljd minoritet i kamp för sin överlevnad, vilket är många kristnas situation på olika håll i världen idag – också för många av mina studenter - blir talet om Messias ankomst och Kristi återkomst desto viktigare. Med andra ord: judisk och kristen Messiasförväntan kommer varandra närmare.

Men det är inte en passiv väntan. Profetiornas löften är inte en tidtabell utan snarare en kallelse. När vi läser om något gott som ska inträffa en gång, borde vi vända det mot oss själva där vi är just nu och fråga oss: Kan vi kanske börja hjälpa till att fullborda profetian åtminstone på något litet sätt redan idag?

Änglasången om fred på jorden i natten där ute på herdarnas äng för över tvåusen år sedan ger både hopp inför framtiden och uppmuntran att på olika sätt tända ljus för människor som nu har det mörkt omkring eller inom sig. Det börjar med mig själv och det börjar i min allra närmaste omgivning. Ljuset har kommit och det finns inom räckhåll för var och en som vill sprida det vidare. Vi fick något av en symbolisk påminnelse om detta den 13 december. Samtidigt som Lucia med sina tärnor spred sitt ljus bland oss, lyste chanukkaljusstakarna i sin fulla kraft i fönstren hos våra judiska grannar, eftersom det var åttonde dagen av chanukka, "tempelinviigningsfesten" (Johannes 10:22).

Om livets skörhet och vårt behov av ljus får vi ständiga påminnelser. Några av er vet att min kollega och vän Jesper Svartvik i somras drabbades av näthinneavlossning, vilket är en ganska allvarlig ögonsjukdom. Han opererades dagen efter att han sökt vård, men gula fläcken hade då redan hunnit skadas. Hans syn är därför numera nedsatt på vänstra ögat. Detta medförde att han hade svårt att läsa under de första månaderna efter operationen. Glädjande nog har han dock berättat att hjärnan numera börjat lära sig att tolka synintrycken bättre. Med hjälpmedel av olika slag - en extra stor datorskärm, dämpad belysning i arbetsrummet, specialsolglasögon, förstoringsglas mm. - kan han nu läsa och skriva. Han är tacksam för att många har hört av sig för att berätta att de tänker på och ber för honom.

När året nu går mot sitt slut, känner jag en stor tacksamhet mot alla er som på olika sätt burit upp vårt arbete under ännu ett år. För min del har året präglats av min undervisning i Hong Kong, som till stor del möjliggjorts genom jubileumsfondens stöd. Jag har redan skrivit en del om denna nya uppgift och kommer säkert att få anledning att återkomma till den. Samtidigt hoppas jag kunna fortsätta fondens arbete både här i Israel och i Sverige. Med glädje och tillförsikt ser vi fram emot ett nytt verksamhetsår. Tack för att ni vill finnas med i vårt bärarlag! Jag hoppas att också nästa år få möta många av er under möten och samlingar. Några av dem finner ni i pålysningarna nedan.

De varmaste hälsningar från Jerusalem med önskan om en riktigt GOD HELG och ett i allo GOTT NYTT ÅR!

Er tillgivne,

Information:

Som jag tidigare meddelat, ordnar Sonia Schlossman och jag två kunskapsresor nästa vår till platser i Italien med en intressant historia och en betydelsefull judisk och kristen kultur. Resan till Florens och Venedig äger rum den 14-21 maj och Romresan den 23-28 maj. Vi har nu haft ganska många resor vid det här laget, men ändå känns varje kurs ny. Det är mycket roligt att grupperna nästan alltid har både judiska och kristna deltagare, vilket berikar samvaron och samtalen. Dagarna inleds i regel med ett par timmars föreläsningar som sedan följs upp av vandringar och studiebesök. Under veckan i Rom tillbringas vi en dag i den underbart vackra medeltidsstaden Assisi, som givetvis framför allt är Franciscus´ stad men som också har en mycket spännande judisk historia. Resorna genomförs i samarbete med Sensus Studieförbund, och exempelvis lärare och präster brukar kunna tillgodoräkna sig dem som fortbildning.

För information och anmälningar (så snart som möjligt) går det bra att kontakta Ulla Terling, tel. 08-580 367 76; 070-497 89 78; ulla.terling@comhem.se.

Se också www.facebook.com/romajudaica.

I mitt förra nyhetsbrev nämnde jag att jag kommer att vara i Sverige från mitten av februari och en månad framåt och att jag då står till förfogande för undervisning. På grund av schemaändringar i Hong Kong reser jag dit redan sista veckan i februari men kan ställa upp under första hälften av april. Jag vill också nämna att jag kommer att vara i Örnsköldsvik den 12-13 februari och har dagar till förfogande både före och efter mina föredrag där.

Följande offentliga samlingar är hittills klara:

27 jan	Förintelsens minnesdag i Christinae kyrka, Alingsås, kl. 19. För information: Britt Nyrenius, b.nyrenius@telia.com , 070-798 42 57.
28 jan	Föredrag i Pingstkyrkan, Diamantgatan 3, Västra Frölunda, kl. 19. För information: Annelie Enochson, annelie.enochson@outlook.com , 070-655 06 50.
30 jan	Föredrag i Församlingshemmet, Torggatan, Hunnebostrand kl. 14. För information: Mona Angel, mona.angel@live.se , 070-658 33 36. Andreas Hernqvist, andreas.hernqvist@svenskakyrkan.se , 0523-500 31.
31 jan	Gudstjänst i Equmeniakyrkan, Brunngatan 7, Smögen, kl. 11.
1 febr	Helsjöns folkhögskola, studiedag kl. 15-17 och 18-20. För information: Peter Landgren, peter.landgren.helsjon@folkbildning.net , 0320-20 58 31; 072-730 48 49.
19 febr	Föredrag i Betlehems kyrkan, Rehnsgatan 20, 6 tr., Stockholm, kl. 18. För information: Tor Carlid, tor.carlid@comhem.se , 08-798 76 49.

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer:

Adress i Sverige: Ullångergatan 7, 162 54 Vällingby, tel. 073-094 95 04
E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se
Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se
PlusGiro (Postgiro): 195 85 45-4
Bankgiro: 5374-4249
Bank: Nordea
Ibannummer: SE17 9500 0099 6042 1958 5454
BIC eller Swiftkod: NDEASESS